

L OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

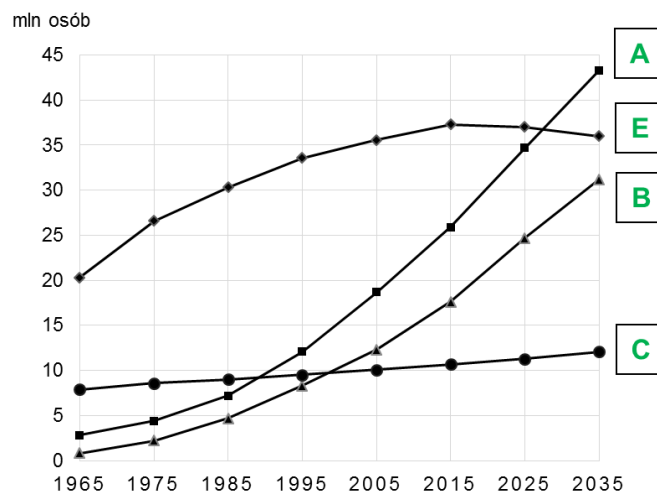
Zawody II stopnia pisemne – podejście 3

ROZWIĄZANIA

Zadanie 14

Na wykresie przedstawiono zmiany liczby ludności od 1965 r. oraz przewidywane zmiany do 2035 r. w czterech aglomeracjach świata. Mając wiedzę o dotychczasowych i prognozowanych procesach rozwoju miast na świecie, rozpoznań te aglomeracje i wpisz odpowiadające im litery (cztery spośród A-E) w kwadraty po prawej stronie wykresu.

A – Delhi, B – Dhaka, C – Paryż, D – Rio de Janeiro, E – Tokio

Źródło: *World Urbanization Prospects: The 2018 Revision (ONZ)*

Zadanie 15

Uzupełnij poniższe zdania, wstawiając znak „X” w odpowiednie kwadraty (w każdym przypadku poprawna jest jedna odpowiedź).

A. Język hiszpański nie jest językiem urzędowym w:

- Argentynie Jamajce Paragwaju Urugwaju Wenezueli

B. Język polski jest drugim językiem urzędowym w niektórych jednostkach samorządowych w:

- Australii Brazylii Czechach Niemczech Słowacji

C. Język pomocniczy, który został ustanowiony w największej liczbie gmin w Polsce to:

- białoruski kaszubski litewski niemiecki rosyjski

Zadanie 16

Uzupełnij tabelę, zawierającą informacje o trzech parach sąsiadujących ze sobą miast rozdzielonych granicą państwową. Do pierwszej kolumny tabeli wpisz nazwę miasta w Polsce, a do trzeciej i czwartej kolumny nazwę państwa, w którym znajdowało się zagraniczne miasto, w dwóch wskazanych dniach. W ostatniej kolumnie tabeli odpowiedz na pytanie o relacje liczby ludności miast tworzących parę (wpisz „tak” lub „nie”).

Nazwa miasta		Nazwa państwa sąsiadującego z Polską w dniu		Czy liczba ludności polskiego miasta w 2022 r. jest większa, niż jego sąsiada? (wpisz „tak” lub „nie”)
w Polsce	w sąsiednim państwie	1 stycznia 1990 r.	31 grudnia 2022 r.	
Zgorzelec	Görlitz	NRD, Niemiecka Republika Demokratyczna, Niemcy Wschodnie	Niemcy, RFN, Republika Federalna Niemiec	nie
Cieszyn	Český Těšín	Czechosłowacja, CSRF	Czechy, Republika Czeska	tak
Terespol	Брэст (Brześć)	Związek Radziecki, Związek Sowiecki, ZSRR(S)	Białoruś, Republika Białorusi	nie

Zadanie 17

W tabeli podano opisy procesów społeczno-gospodarczych, które występowały w Polsce po II wojnie światowej. Wskaż okresy, w których procesy te były najbardziej typowe. W każdym wierszu tabeli wstaw znak „X” w dwóch komórkach.

Proces	1948-1955	1956-1970	1971-1979	1980-1988	1989-2004	2005-2022
W obydwu okresach istniały województwa i powiaty, ale tylko w jednym – gminy. W okresach tych powstawały ważne inwestycje energetyczne: w pierwszym uruchomiono rafinerię w Płocku, w drugim – pierwszą w Polsce turbinę wiatrową w Żarnowcu (około 150 kW).		X			X	
Kulminacje wyzów demograficznych, które przyniosły Polsce kilkanaście mln urodzeń. W pierwszym z tych okresów w szczytowym roku urodziło się blisko 794 tys. dzieci, w drugim – ponad 723 tys.	X			X		
Okresy niepokoju społecznych, strajków, spadku stopy życiowej dużej części ludności. W pierwszym z tych okresów liczba ludności Polski zbliżyła się do 38 mln, w drugim – po raz pierwszy po II wojnie światowej liczba bezrobotnych przekroczyła 1 mln.				X	X	
Procesy <i>urban sprawl</i> – intensywnego i chaotycznego rozlewania się zabudowy wokół miast, powodowane zbyt liberalnymi przepisami prawnymi.					X	X
Intensywna industrializacja kraju, najpierw na wzór radziecki (przede wszystkim rozwój przemysłu ciężkiego), później w dużej mierze dzięki wykorzystaniu kredytów z państw zachodnich. W pierwszym z tych okresów zbudowano Hutę im. Lenina, w drugim – Centralną Magistralę Kolejową.	X		X			

Zadanie 18

A. W tabeli przedstawiono dane dotyczące struktury wieku, liczby ludności w wieku poprodukcyjnym oraz wskaźników ruchu naturalnego i migracyjnego w roku 2022 dla czterech państw. Przeanalizuj dane i wpisz do pierwszej kolumny tabeli nazwy odpowiednich państw. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych.

Irak, Nigeria, Rumunia, USA, Włochy

Państwo	Struktura wieku		Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mln)	Stopa urodzeń (‰)	Stopa zgonów (‰)	Saldo rejestrowanych migracji (‰)
	przedział wieku	% ludności				
USA	0-14 lat	18	61	12	8	3
	15-64	64				
	>64	18				
Włochy	0-14	12	14	7	11	3
	15-64	65				
	>64	23				
Rumunia	0-14	16	4	9	15	-4
	15-64	62				
	>64	22				
Nigeria	0-14	41	8	34	8	0
	15-64	56				
	>64	3				

B. Przeanalizuj dane podane w części A tego zadania i wstaw po jednym znaku „X” w każdym wierszu poniższej tabeli, wskazując których państw dotyczą poszczególne opisy sytuacji demograficznej. Kolumna odpowiadająca państwu, którego nie wybrałeś (-aś) w części A tego zadania, powinna pozostać pusta.

Opis sytuacji demograficznej	Irak	Nigeria	Rumunia	USA	Włochy
Państwo w najwcześniejszej fazie przejścia demograficznego		X			
Państwo z największą liczbą ludności ogółem				X	
Państwo z najwyższym współczynnikiem obciążenia demograficznego		X			
Państwo z największym ubytkiem rzeczywistym ludności			X		
Państwo, w którym dodatnie saldo migracji nie rekompensuje w pełni ubytku naturalnego					X
Państwo, w którym w ciągu roku urodziła się najmniejsza liczba dzieci			X		

Zadanie 19

W tabeli przedstawiono opisy czterech ośrodków pielgrzymkowych wyznawców islamu. Rozpoznaj je i wpisz do tabeli nazwy tych ośrodków (do kolumny drugiej) oraz nazwy państw, w których one się znajdują (do kolumny trzeciej). Odpowiedzi wybierz spośród poniższych, niektóre z nich należy wpisać do tabeli więcej niż jeden raz.

Ośrodki pielgrzymkowe: *Damaszek, Jerozolima, Karbala, Medyna, Mekka*

Państwa: *Arabia Saudyjska, Irak, Iran, Izrael, Syria*

Opis ośrodka pielgrzymkowego	Ośrodek	Państwo
Trzecie co do ważności święte miasto muzułmanów. Kult miasta wiąże się przede wszystkim z Podróżą Nocną Mahometa, którą miał odbyć w 621 r. Szczególne znaczenie dla wyznawców islamu mają meczet Al-Aksa oraz Kopuła na Skale.	Jerozolima	Izrael
Od 622 do 661 r. była to pierwsza stolica powstającego państwa arabskiego. Później przeniesiono ją do Damaszku. Pozostaje miastem świętym z powodu znajdującego się tam Meczetu Proroka – grobu Mahometa.	Medyna	Arabia Saudyjska
Najważniejszy ośrodek religijny wyznawców islamu. Miejsce urodzenia Mahometa. W czasach starożytnych miasto często było nazywane Bakka.	Mekka	Arabia Saudyjska
Święte miasto szyitów. W 680 r. zginął tam Husajn – wnuk Mahometa. Jego grób stał się celem pielgrzymek szyitów. W pobliżu mauzoleum Husajna znajduje się jedna z największych metropolii świata islamu.	Karbala	Irak

Zadanie 20

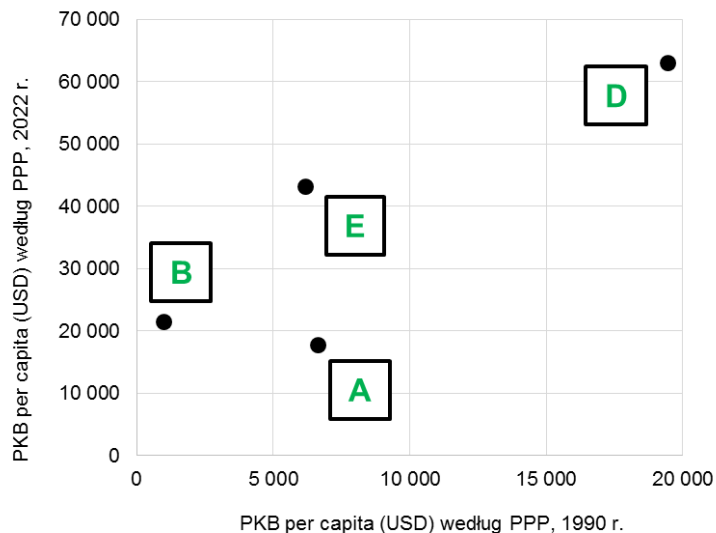
Uzupełnij poniższe zdania, wstawiając znak „X” w odpowiednie kwadraty (w każdym przypadku poprawna jest jedna odpowiedź).

- A. Proces, w którym pewna część miasta zmienia swój charakter na bardziej elitarny poprzez napływ zamożniejszych mieszkańców to:
- gerrymandering gentryfikacja pauperyzacja petryfikacja
- B. Prawne ustalenie granicy państwowej to:
- borderyzacja deglomeracja delimitacja delinizacja
- C. Wskutek programów rozwoju rolnictwa FAO prowadzonych głównie w biednych państwach świata w latach 60. i 70. ubiegłego wieku, określanych jako „zielona rewolucja” udało się:
- ograniczyć emisję gazów cieplarnianych w produkcji rolniczej
 poprawić różnorodność biologiczną ekosystemów
 wyhodować nowe odmiany pszenicy
 zmniejszyć wykorzystanie pestycydów
- D. Zapora Trzech Przełomów w Chinach:
- była zaprojektowana już w XVIII wieku
 produkuje energię elektryczną w zależności od sumy opadów w dorzeczu Huang He
 produkuje maksymalnie około 10 TWh energii rocznie, co wynosi więcej niż roczne zapotrzebowanie Polski na energię elektryczną
 spowodowała zmiany w ruchu obrotowym Ziemi

Zadanie 21

A. Na wykresie przedstawiono wartości PKB per capita w cenach bieżących według parytetu siły nabywczej (PPP) dla dwóch lat (1990 i 2022) w czterech państwach. W puste kwadraty na wykresie wpisz litery odpowiadające Polsce i trzem innym państwom. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych.

A – Brazylia, B – Chiny, C – Indie, D – Niemcy, E – Polska

B. Na podstawie danych przedstawionych na powyższym wykresie oceń prawdziwość zdań, wstawiając jeden znak „X” w każdym wierszu tabeli.

Zdania	Na podstawie danych wyłącznie z wykresu		
	prawda	falsz	nie da się odpowiedzieć poprawie na to pytanie
Procentowy wzrost PKB per capita Polski w latach 1990-2022 był największy spośród wskazanych państw.		X	
PKB per capita Polski według PPP w 2022 r. wynosiło więcej niż 60% wartości tego wskaźnika dla Niemiec.	X		
Polska w latach 1990-2022 osiągnęła najniższy bezwzględny wzrost PKB.			X